

**Про виконання Плану заходів
з виконання Програми розвитку та функціонування української мови
як державної в усіх сферах суспільного життя
Чернівецької загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №38
у II семестрі 2022/2023 н.р.**

На виконання вимог ст.10 Конституції України, яка гарантує всебічний розвиток та функціонування української мови у різноманітних сферах суспільного життя, відповідно до Декларації про державний суверенітет України, Декларації прав національностей України, Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», Європейської Культурної Конвенції, Указу Президента України від 31 травня 2018 року № 156/2018 «Про невідкладні заходи щодо зміцнення державного статусу української мови та сприяння створенню єдиного культурного простору України», розпоряджень Кабінету Міністрів України від 17 липня 2019 року № 596-р «Про схвалення Стратегії популяризації української мови до 2030 року «Сильна мова - успішна держава», від 16 грудня 2020 року № 1585-р «Про затвердження плану заходів з реалізації першого етапу (до 2022 року) Стратегії популяризації української мови до 2030 року «Сильна мова - успішна держава» (із змінами), Програми розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя Чернівецької міської територіальної громади на 2022-2025 роки, затвердженої рішенням сесії VIII скликання Чернівецької міської ради від 16.12.2021 №639, наказу Департаменту освіти і науки Чернівецької обласної військової адміністрації від 29.04.2022 №105, наказу управління освіти Чернівецької міської ради від 03.05.2022 року №115 «Про затвердження Плану заходів з реалізації Програми розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя Чернівецької міської територіальної громади на 2022-2025 роки та Стратегії популяризації української мови», у Чернівецькій загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів №38 було здійснено наступні заходи:

- відповідно до наказу по школі від 04.05.2022 року №125 «Про розробку Плану заходів з реалізації Програми розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя Чернівецької міської територіальної громади на 2022-2025 роки та Стратегії популяризації української мови у Чернівецькій ЗОШ І-ІІІ ступенів №38» створено Робочу групу, яка розробила План заходів з реалізації Програми розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя Чернівецької міської територіальної громади на 2022-2025 роки та Стратегії популяризації української мови у Чернівецькій ЗОШ І-ІІІ ступенів №38;

- рішенням засідання педагогічної ради №11 від 31.05.2022 року затверджено План заходів з реалізації Програми розвитку і функціонування української мови як державної / наказ по школі від 03.06.2022 року №146 « Про затвердження рішень педагогічної ради №11»/
- питання заслуховується один раз на семестр на нараді при директорі / від 14.06.2022 року № 7; від 20.12.2022 року №11; від 29.05.2023 року №5/
- відповідно до наказу по школі від 31.08.2022 року №196 «Про створення розмовного клубу української мови «Дивослово» в Чернівецькій ЗОШ I-III ступенів №38» на базі школи почав діяти мовний клуб «Дивослово» (керівник Саврій С.В.).

З метою всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя педагогічний колектив у 2022/2023н.р. забезпечив виконання Плану заходів, що охоплює різні напрями популяризації української мови, зокрема:

Назва напрямку діяльності	Заходи і проєкти Програми	Проведені заходи та виконана робота
1.Забезпечення дотримання вимог законодавства про державну мову в діяльності органів місцевого самоврядування	1.1.Дотримання мовного законодавства у веденні ділової документації (в т.ч. офіційно-ділового стилю спілкування) в управлінні освіти Чернівецької міської ради та закладах освіти	У Чернівецькій ЗОШ I-III ступенів №38 українська мова є мовою повсякденного спілкування педагогічних працівників, учнів та їх батьків. Усі учасники освітнього процесу дотримуються єдиного мовного режиму як на уроках, так і в позаурочний час. Кількість учнів, які охоплені українською мовою навчання, становить 100%. Викладання базових дисциплін державною мовою здійснюється на належному рівні. Українською мовою проводяться засідання педагогічної ради, наради при директорі, семінари, збори колективу, друкуються тексти оголошень і повідомлень. Українська мова – мова шкільного сайту та сторінки фейсбуку. Шкільна документація ведеться українською мовою відповідно до Інструкції з діловодства у закладах загальної середньої освіти. Електронні класні журнали та щоденники ведуться державною мовою на освітньому сайті «Нові знання» NZ.UA. Нормативно-правова документація упорядкована у відповідності до вимог чинного законодавства.
	1.2.Участь працівників управління освіти та закладів освіти у Всеукраїнському радіодиктанті національної єдності, заходах, присвячених Дню української писемності та мови	3 нагоди Дня української писемності та мови учні 7-Б класу (Федорак Н.В.) та 8-А класу (Саврій С.В.) приєдналися до написання <i>XXII Всеукраїнського радіодиктанту національної єдності-2022</i> . Учні 6-7 класів під керівництвом Федорак Н.В. взяли участь до Дня писемності у Всеукраїнському конкурсі «Українська – мова вільних людей». Також 9 листопада, у День української писемності, для учнів 9-Б класу відбулось змагання знавців рідної мови під назвою «Солов'їне шоу» під керівництвом учителя української мови Чопик О.В. Дев'ятикласники мали змогу проявити свої знання у трьох турах: «Так або ні», «Швидка відповідь одним словом» та «Фразеологія». За кожну правильну відповідь школярі отримували «солодких солов'їв».

2. Підвищення рівня володіння державною мовою населенням	2.1.Забезпечення виконання вимог нормативно-правових актів щодо функціонування державної мови під час проведення культурно-масових, туристичних, спортивно-масових та молодіжних заходів	Під час проведення культурно-масових, туристичних, спортивно-масових та молодіжних заходів у школі використовується виключно державна мова.
	2.2.Організація та проведення курсів з вивчення української мови для представників нацменшин, тимчасово переміщених осіб, іноземців, залучення волонтерів до організації цих курсів	Відповідно до наказу по школі від 31.08.2022 року №196 «Про створення розмовного клубу української мови «Дивослово» в Чернівецькій ЗОШ I-III ступенів №38» на базі школи почав діяти мовний клуб «Дивослово» (керівник Саврій С.В.)
3.Сприяння функціонуванню державної мови у сфері освіти	3.1.Забезпечення дотримання закладами освіти провадження освітнього процесу українською мовою, системний моніторинг за дотриманням норм законодавства щодо мови під час освітнього процесу.	Питання забезпечення дотримання у школі провадження освітнього процесу українською мовою слухалося на засіданні педагогічної ради №11 від 31.05.2022 року, де було затверджено План заходів з реалізації Програми розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя Чернівецької міської територіальної громади на 2022-2025 роки та Стратегії популяризації української мови у Чернівецькій ЗОШ I-III ступенів №38. Також питання «Про виконання Плану заходів Чернівецької загальноосвітньої школи I-III ступенів №38 з реалізації першого етапу Стратегії популяризації української мови до 2030 року «Сильна мова – успішна держава» заслуховувалося на нараді при директорі у червні та грудні 2022 року.
	3.2.Проведення в закладах освіти для педагогічних працівників науково-практичних конференцій, семінарів, інших заходів, спрямованих на підвищення якості викладання державною мовою	У квітні 2022 року відбулась IX обласна учнівська науково-практична конференція “Буковинський край очима юних науковців”. Учениця 8-А класу Дарійчук Діана представляла нашу школу у секції “Фольклорна та мистецька Буковина” з роботою “Ольга Кобилянська. Історії кохання Гірської орлиці”, за що була відзначена дипломом та була запрошена стати учасницею Буковинської Малої академії наук. Участь учениці 9-Б класу Гауки Ольги (наставник Боднарюк В.М.) в XVI Всеукраїнській філософській історико-краєзнавчій конференції учнівської молоді «Пізнай себе, свій рід, свій народ», присвяченої 300-річчю з дня народження Г.С. Сковороди.
	3.3.Проведення кампанії популяризації української мови серед дітей та молоді як невід’ємної частини національно-патріотичного виховання під час міських заходів у сфері реалізації молодіжної політики та національно-патріотичного виховання молоді	Під час мовно-літературної декади у лютому 2022 року учні школи підготували агітаційний відеоролик «Розмовляй українською - дбай про майбутнє», котрий закликав до свідомого осмислення важливості рідної мови та пропагував своє, рідне, в усіх сферах людської діяльності. З метою популяризації української мови у листопаді учні 6-7 класів підготували відеоролик «Розмовляй українською!»

	3.4. Забезпечення закладів освіти, навчальною літературою українською мовою, поповнення бібліотечних фондів бібліотек закладів загальної середньої освіти методичними посібниками та дидактичними матеріалами для вчителів української мови та літератури, інших навчальних дисциплін.	Шкільна бібліотека є осередком, навколо якого здійснюється робота щодо дотримання мовного законодавства: забезпечення літературою вчителів, різноманітними довідниками учнів школи. На її базі проводяться позакласні заходи, виставки дитячої творчості за тематикою, пов'язаною з народознавством. Бібліотека повністю забезпечує підручниками української мови та літератури, хрестоматіями та художніми текстами учнів школи. Неординарним і цікавим на початку другого семестру 2022/2023н.р. став Тиждень Книги, організований бібліотекарем Чопик О.В для учнів 7-8 класів, що стали учасниками вікторини “Сторінками улюблених творів”, де школярі мали можливість розширити кругозір, поповнити словниковий запас, пригадати захоплені та цікаві сюжети відомих українських творів. Найактивніші учасники та класи були нагороджені грамотами та відзначені призами.
	3.5. Проведення та участь у мовних конкурсах: проведення до ювілеїв письменників міських конкурсів імені Сидора Воробкевича, Юрія Федьковича, Ольги Кобилянської, участь у Міжнародному мовно-літературному конкурсі учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка, Всеукраїнському відкритому марафоні знавців української мови імені Петра Яцика, Всеукраїнському конкурсі учнівської творчості під гаслом «Об'єднаймося ж, брати мої!», Всеукраїнському фестивалі-конкурсі учнівської та студентської творчості імені Марії Фішер-Слиж «Змагаймося за нове життя!», присвяченого Лесі Українці, Міжнародному проекту-конкурсі «Тарас Шевченко єднає народи», учнівських предметних олімпіадах з української мови й літератури	Учні школи – активні учасники та переможці мовних конкурсів: Перемогу в II (міському) етапі XXIII Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика здобули учениця 4-А класу Підлубна Злата (диплом I ступеня, керівник: Наталія Богачова), учениця 5-А класу Кулик Соломія (диплом I ступеня, керівник: Підлубна Наталія), учень 9-А класу Співак Дмитрій (диплом II ступеня, керівник: Підлубна Наталія) та учениця 11 класу Підлубна Софія (диплом III ступеня, керівник: Станіслава Кулик). Учениця 5-А класу Кулик Соломія здобула III місце у III (обласному) етапі конкурсу. Також учні школи стали активним учасниками II етапу Всеукраїнських олімпіад з української мови та літератури: Співак Дмитрій, учень 9-А класу, посів II місце (керівник: Підлубна Н.В.); Підлубна Софія, учениця 11 класу, посіла III місце (керівник: Кулик С.Й.) Також у I семестрі 2022/2023н.р. учителі та учні школи долучилися до Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості «Стежками Каменяра»: Кулик Соломія (5а клас) – наставник Підлубна Н.В.; Харабара Ксенія (9а клас) – наставник Підлубна Н.В.; Клем Вікторія та Горяєва Єлизавета (11 клас) – наставник Кулик С.Й. Чотири етапи III Всеукраїнського відкритого марафону знавців української мови імені Петра Яцика впродовж листопада принесли гарні результати учням нашої школи: Тороус Надії, учениці 5-Б класу, III місце (наставник: Саврій Світлана Вікторівна), Кулик Соломії, учениці 5-А класу, III місце (наставник: Підлубна Наталія Василівна); Горяєвій Єлизаветі, Клем Вікторії, Підлубній Софії, Бабійчук Єлизаветі, ученицям 11 класу, III призове місце (наставник: Кулик Станіслава Йосипівна). Федосєєва Анастасія (7 клас) отримала диплом II ступеня у Всеукраїнському фестивалі-конкурсі учнівської та студентської творчості імені Марії Фішер-Слиж «Змагаймося за нове життя!», присвяченого Лесі Українці (наставник – Саврій С.В.) Вже традиційно учні школи щороку беруть участь в осінній олімпіаді з української мови та літератури на освітньому проекті «На Урок».

		Учитель вищої категорії Саврій С.В. разом з учнями 5-Б класу та 8-их класів долучилася до заходів з нагоди 300-ї річниці від дня народження Григорія Сковороди, а саме участь у Всеукраїнському конкурсі «Світ мандрів Григорія Сковороди», що проводить освітній проєкт «На Урок». Серед переможців Зазонті Лілія, Купченко Анастасія – диплом I ступеня, Тороус Надія, Гаврилюк Матвій – диплом III ступеня, Домінек Ігор (8Б клас) – диплом I ступеня. Також учні 5-Б класу взяли участь у освітньому проєкті «Зимові свята в традиціях нашого народу». Серед переможців Ткачук Марія, Тороус Надія, Клепуш Ігор, Купченко Анастасія, Ткач Владислав, Зазонті Лілія – диплом I ступеня, Горлов Назар – диплом II ступеня. Учень 11 класу Гук Владислав взяв участь в осінній сесії «Олімпіс -2022», отримав диплом I ступеня (наставник Саврій С.В.) Гук Владислав учень 10 класу під керівництвом Саврій С.В. став учасником Міжнародного дистанційного конкурсу з української мови та літератури «Олімпіс 2022-Весняна сесія» і отримав диплом II ступеня.
	3.6.Створення та організація роботи педагогічної майстерні для вчителів української мови та літератури «Література рідного краю. Минуле – сучасне – вічність: талановиті письменники Буковини», онлайн-шкіл грамотності «Український правопис: курс оновлення знань» для вчителів філологів і вчителів різних навчальних предметів	Керівник ПСПП предметів суспільно-гуманітарного циклу Федорак Н.В. долучилася до педагогічної майстерні для вчителів української мови та літератури «Література рідного краю. Минуле – сучасне – вічність: талановиті письменники Буковини».
	3.8.Проведення культурно-просвітницьких заходів (тематичних конкурсів, мовних свят, відзначення ювілеїв українських письменників, виховних заходів, арт-проєктів тощо) спрямованих на популяризацію української мови	Велич рідної мови, її важливу роль для кожного громадянина, найцікавіше про царину рідного слова - усе це філологи доносять своїм вихованцям постійно, але найвиразніше дружня співпраця проявилася у рамках мовно-літературної декади "Відчуй смак українського". Цікаві вислови відомих людей про мову, прикріплені до дверей кожного навчального кабінету, обговорювалися та аналізувалися на заняттях з мови, також вони були й предметом для різного роду дискусій та написання есе. У 8-А класі Н.В. Підлубна провела урок-гру «Мовний ревізор». Учні виправляли помилки в українських сучасних піснях, у рекламах та у дописах із соцмереж, завзято співали реп про мову, створювали логотипи для футболок, писали диктант за картинками. Всі були дуже активними, тому отримали відзнаку «Мовний ревізор рекомендує». Вперто і завзято виборювали свої бали семикласники на уроці -грі української мови « У погоні за оцінкою» з Т.В. Іванчак, виконуючи різноманітні завдання.

		У День рідної мови шестикласники виконали інсценівку « На гостини до мови» , де важливу роль відіграв - Новий правопис, котрий, збираючи з кожного класу побажання для своєї подруги Мови, виголошував їх у вітальному слові на вечірці, організованій Федорак Н.В. Випускники та десятикласники під керівництвом Саврій С.В., Кулик С.Й, Іванчак Т.В., окрім написаних тематичних диктантів та есе, цьогогоріч позмагалися у мовному марафоні «Чи варто усім розмовляти українською?». Цікаві судження нового покоління іноді провокували серйозну дискусію та вдавалося досягти консенсусу.
	3.9.Розміщення на веб-ресурсах управління освіти та закладів освіти документів та матеріалів про культурну спадщину українського народу	Інформація щодо реалізації Стратегії популяризації української мови у Чернівецькій ЗОШ І-ІІІ ступенів №38 висвітлено на сайті школи https://zosh38.cv.ua/
4. Участь закладів освіти у заходах обласного рівня відповідно до Плану заходів з реалізації Стратегії популяризації української мови у закладах освіти Чернівецької області на 2022р.	4.1. Проєкт «Абетка спротиву»	Учні школи взяли участь в освітньому проєкті «Абетка спротиву» https://www.youtube.com/watch?v=Y4VdFhLpImw
	4.2. Форум учнівського/студентського самоврядування «Українська в тренді»	«Мова таки має значення, мова єднає, творить дива, мова формує особистість», - саме над такими важливими питаннями дискутувала молодь нашого міста напередодні Дня писемності та мови. До цього долучилися й учні нашої школи Веренка Катерина та Семенюк Анна під керівництвом Федорак Н.В.
	4.3. Конкурс декламаторів	Обласний конкурс юних читців до 105-річниці від дня народження Михайла Івасюка зібрав цьогогоріч понад сімдесят учасників, з-поміж яких були і учні ЗОШ 38. За виконання літературно-музичної композиції «Пісня буде поміж нас» діти отримали Дипломи та книжки, а також багато позитивних емоцій через пізнання поетичного слова чарівності музики, створених батьком і сином.

У другому семестрі школярі продовжили брати участь у мовних конкурсах та олімпіадах. Найбільшим досягненням є перемога (третє місце) Кулик С.(учитель Підлубна Н.В.) у Міжнародному конкурсі з української мови імені Петра Яцика на четвертому етапі. Виборов друге місце на другому етапі учень 9-а класу Співак Дмитрій (наставник Саврій С.В.) у Всеукраїнській олімпіаді з української мови та літератури.

Успішними були й інші конкурси. Зокрема, Всеукраїнський конкурс дитячо-юнацької творчості "Листи майбутній Україні" в номінації "Художній твір"(авторська поезія) приніс перемогу Зазонті Лілії та Калмиковій Анні -Диплом І м. Гук Владислав здобув кілька блискучих перемог: у номінації "Художній твір "(твір) отримав Диплом І м; у конкурсі есе патріотично-громадянської тематики "Єднанням сильні!" на відзнаку роковин з дня народження Т.Г.Шевченка та Всеукраїнському конкурсі есе "Мій Шевченко"(ДНУ "Інститут модернізації змісту освіти" (відзнаки); (наставник

Саврій С.В.). Кулик С. та Харабара К. взяли участь у III Міжнародному фестивалі –конкурсі учнівської та студентської творчості «Змагаємось за нове життя»(Декламація) та отримали Подяки.

Міжнародний день рідної мови - це свято, до відзначення якого традиційно долучається уся наша шкільна родина. Воно гуртує всіх, хто вважає рідну мову найціннішим скарбом і переконаний, що мова - це символ єдності, знак незламності й сили духу. Мова поєднала сьогодні педагогів із школярами у різноманітних видах роботи і в очному, і дистанційному форматі. Учителі проводили інформаційні хвилини, демонстрували тематичні відео, обговорювали вислови про мову відомих людей, писали есе разом з учнями. Окремі класні колективи долучилися до написання диктанту єдності онлайн. Через цікаві ігри з квестовими завданнями та смішними руханками відкривали для себе чарівний світ мови п'ятикласники - "нушенята" на уроці української мови(учитель Федорак Н.В.). Цікаві судження нового покоління про рідну мову та про те, чи варто розмовляти тільки українською у формі дискусії презентували відеосюжет учні 9-их класів (наставник Підлубна Н.В.). Лунало, трансформувалося, дзвеніло українське слово на підсумкових уроках у 5-11 класах у мовних змаганнях, перегонах та квестах, об'єднаних одним закликком «Ти дзвени, моє слово».

Усі ці заходи сприяли підвищенню престижу та авторитетності державної мови, формуванню комфортного та функціонального україномовного середовища в школі та поза її межами, а також створили умови для задоволення мовних потреб українців, які змушені тимчасово проживати на території Чернівецької області.

РЕКОМЕНДОВАНО:

1. Педагогічним працівникам:

- 1.1. Забезпечити неухильне дотримання вимог чинного законодавства в частині застосування державної мови в освітньому процесі його учасниками, зокрема під час проведення навчальних занять, виховних заходів у позаурочний час, на перервах, під час проведення нарад, конференцій, зборів.

постійно

- 1.2. Продовжити забезпечувати організацію та виконання Плану заходів з виконання Програми розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя.

упродовж 2023/2024 н.р.

- 1.3. При підготовці та проведенні навчальних занять використання освітніх платформ, інформаційних та інтернет-ресурсів, що дискредитують статус української мови.

постійно

- 1.4. Використовувати під час проведення навчальних занять відео та аудіо матеріали винятково українською мовою.
2. Голові шкільного ПСПП вчителів суспільно-гуманітарного циклу Федорак Н.В. проаналізувати питання на засіданні ПСПП та запланувати роботу ПСПП з реалізації Плану заходів у 2023/2024 н.р. постійно
- серпень 2023 року
3. Учителям-словесникам:
- 3.1. Продовжити роботу у сфері національно-патріотичного виховання, спрямованого на популяризацію української мови.
- 3.2. Забезпечити якісну підготовку та участь здобувачів освіти у міжнародних та загальнодержавних конкурсах, турнірах, фестивалях з метою популяризації української мови та літературного спадку українського народу. постійно
- упродовж 2023/2024 н.р.
4. Заступнику директора з НВР Кулик С.Й.:
- 4.1. Посилити контроль за дотриманням чинного законодавства України щодо порядку ведення документування; розміщення інформації на веб-сайті, сторінках соціальних мереж, освітніх платформах, інформаційних стендах закладу для учасників освітнього процесу. упродовж 2023/2024 н.р.
- 4.2. Здійснювати моніторинг стану дотримання педагогічними працівниками та іншими працівниками закладу мовного освітнього процесу. постійно
- 4.3. Забезпечити підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо володіння державною мовою. упродовж 2023/2024 н.р.
- 4.4. Висвітлювати роботу закладу стосовно виконання заходів з популяризації державної мови на освітніх платформах, веб-сайті, сторінках соціальних мереж, фахових виданнях. упродовж 2023/2024 н.р.
5. Бібліотекарю школи Чопик О.В. посилити контроль за виваженим проведенням актуалізації бібліотечного фонду школи, вилучивши твори, що пропагують війну, національну та релігійну ворожнечу, зневажливе ставлення до української мови та нації.

Заступник директора з НВР

Станіслава КУЛИК